

Læringsverkstedet Vårres barnehage

Vår saksbehandler
Bente Løvlie Høier

Vår ref.
20/27091
oppgis ved alle henv.

Deres ref.

Dato
21.09.2020

Læringsverkstedet Vårres barnehage - rapport fra tilsyn 15.09.20 jf forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. - varsel om pålegg

Miljøenheten gjennomførte 15.09.20 tilsyn ved Læringsverkstedet Vårres barnehage. Formålet med tilsynet var å vurdere hvordan barnehagen ivaretar barnas helse, miljø og sikkerhet (jf. forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v..

1. Sammendrag

Læringsverkstedet Vårres barnehage har kommet i gang med risikovurdering av hendelser og aktiviteter som kan medføre skader og ulykker. Arbeidet må videreføres med mer detaljering av hendelser og de vurderingene som gjøres, slik at man bedre kan vurdere om de tiltakene/rutinene som er på plass er tilstrekkelig eller om det er flere tiltak som må iverksettes for å redusere risikoen. I forbindelse med dette arbeidet må det sikres at viktige rutiner er skriftliggjort og samlet, og godt kjent av ansatte.

Det ble funnet to avvik i forbindelse med tilsynet.

Avvik 1: Risikovurderinger som er gjennomført er ikke detaljert nok og dokumentert slik at man kan vurdere om rutiner ivaretar sikkerheten i tilstrekkelig grad.

Avvik 2: Rutiner og regler som er lagt til grunn i barnehagens risikovurderinger, er ikke skriftliggjort i barnehagens IK-system.

Frist for uttalelse til varsel om pålegg er 12.10.2020

Denne tilsynsrapporten er et varsel om at vi vurderer å gi virksomheten pålegg om retting. Dersom dere mener at beskrivelsen i denne rapporten ikke er korrekt eller har kommentarer til pålegg og frister som vi varsler her, ber vi om skriftlig tilbakemelding om dette **innen 12.10.2020**. Etter denne datoen vil vi fatte pålegg om retting. Dere vil motta et eget brev om den videre oppfølgingen.

Frist for retting av avvik vil bli satt til 31.12.2020.

2. Beskrivelse av Læringsverkstedet Vårres barnehage

Vårres barnehage er en privat barnehage eid av Læringsverkstedet a/s. Barnehagen har 53 plasser, fordelt på 3 avdelinger.

3. Reviderte områder og funn

Tilsynet ble gjennomført som tematilsyn med hovedvekt på dokumentasjon av risikovurderinger gjennomført for å ivareta barns sikkerhet (jf §§ 7 og 14), rutiner for å ivareta barnas sikkerhet og avvikshåndtering (jf § 4).

Tilsynet startet med et felles oppstartsmøte for barnehager som skulle ha tilsyn på dette tema før sommeren 2020. Møtet ble avholdt i februar 2020. På grunn av koronautbruddet og strenge smittevernregler, ble det planlagte tilsynsmøtet som skulle inkludere intervju av ansatte og befaring utsatt til 15.09.20.

Dokumentasjon fremlagt ved tilsynet

Miljøenheten fikk innsynstilgang til barnehagens internkontrollsystem på PBL Mentor før tilsynet.

Deltakere ved tilsynet

- Berit Folland, styrer, Læringsverkstedet Vårres barnehage
- Anita Grøset, ped.leder/verneombud, Læringsverkstedet Vårres barnehage
- Hege Wickstrøm, assistent, Læringsverkstedet Vårres barnehage
- Thea Berg Lauvsnes, rådgiver, Miljøenheten
- Viviann Riiser, rådgiver, Miljøenheten
- Bente L. Høier, sjefingeniør Miljøenheten

3.1 Har barnehagen tilstrekkelig oversikt over risikoforhold?

Avvik 1: Risikovurderinger som er gjennomført er ikke detaljert nok og dokumentert slik at man kan vurdere om rutiner ivaretar sikkerheten i tilstrekkelig grad.

Barnehagen må i større grad detaljere hendelser og aktiviteter som utgjør risiko for skade på barn, og dokumentere risikovurderinger av disse. Det må lages en plan for gjennomføring av risikovurderinger av alle forhold som kan medføre skader og ulykker. Risikovurdering og eventuelle reviderte rutiner skal legges ved i tilbakemeldingen til Miljøenheten.

Avviket er hjemlet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. §§ 4 Ansvar. Internkontroll, 7 Generelle krav og 14 Sikkerhet og helsemessig beredskap.

Observasjon

Barnehagen har etter oppstartsmøtet diskutert risikovurderinger på personalmøter. Ansatte har jobbet i grupper og har listet opp ulike hendelser og steder som skal vurderes, og lagt vurderingene inn i PBL mentor. Tiltak som gjennomføres i dag er beskrevet, og det er angitt en samlet vurdering av risiko for hendelsene knyttet til en bestemt aktivitet, tur eller lignende. Flere av hendelsene kommer ut med en samlet høy risiko, uten at det er angitt ytterligere tiltak.

Intervjuene viste at det gjennomføres risikovurderinger muntlig og settes i verk tiltak i det daglige, men at dette arbeidet i varierende grad dokumenteres. Et eksempel på dette var at klatrestativet ble vurdert som farlig for de minste barna nå i høst, og at de nederste trinnene nå er fjernet.

Vurdering

Barnehagen har startet arbeidet med å analysere hvilke hendelser som kan medføre risiko, men har fremdeles en del arbeid igjen med å detaljere hendelsene og utvide omfanget slik at alle relevante risikoforhold er vurdert og dokumentert. De fleste av de risikovurderingene som er lagt inn i PBL er ikke beskrivende nok til å kunne vurdere om alle relevante hendelser er vurdert eller om tiltak er tilstrekkelige. Barnehagens risikovurdering av bruk av bakemaskin er et godt eksempel på den detaljeringen som er nødvendig.

I risikovurderingene er det samlet flere typer hendelser, og kort listet opp gjeldende rutiner/praksis uten at det er vurdert om og i hvilken grad de enkelte rutinene har betydning for sannsynlighet eller konsekvens for de gitte hendelsene. Når flere hendelser med ulik sannsynlighet og konsekvens samles og gis en felles risiko, gir dette et unyansert bilde av hvilke risikoforhold og hendelser barnehagen må jobbe videre med.

Vi mener derfor at alle risikovurderinger må deles opp i flere detaljerte hendelser som er så beskrivende at man kan angi en sannsynlighet og konsekvens for hver hendelse, og på bakgrunn av det vurdere om eksisterende rutine er tilstrekkelig for å håndtere akkurat denne hendelsen. Det bør i tabellen vises til/lenkes til hvilke konkrete rutiner i PBL Mentor man mener styrer risikoen for den enkelte hendelsen. Dette for å sikre skriftlighet av nødvendige rutiner samt at det vil lette arbeidet ved senere revidering av risikovurderinger. Rutiner og gjeldende praksis som legges til grunn for vurdering av risiko må finnes beskrevet i barnehagens IK-system, og være godt kjent av ansatte. Dette gjelder spesielt dersom hendelsene kommer ut med middels eller høy risiko. Sannsynlighet og konsekvens av alle hendelser skal angis når gjeldende rutiner er tatt med i vurderingen.

Når alle relevante hendelser er detaljert og risikovurdert, må man prioritere tiltak for de som kommer ut med høyest risiko. Her må nye tiltak beskrives, ansvar for dette plasseres og tidsplan angis. Når nye tiltak/rutiner er gjennomført, bør risikovurderingen for denne hendelsen revideres slik at ny risiko gjenspeiler at det er iverksatt tiltak. Risikovurderingene må revideres dersom risikoforholdene endres eller det kommer nye risikoforhold til.

Veileder til forskriften, Miljø og helse i barnehagen, sier at barnehagen skal gjennomføre risikovurderinger av forhold som omhandles i forskriften og som kan ha betydning for barnas helse og miljø (§ 7). Disse risikovurderingene må dokumenteres, jf. forskriftens § 4 Ansvar. Internkontroll og kravet til dokumentasjon jf internkontrollforskriften. Dette henger sammen med det formålsparagrafen sier om systematisk forebygging av sykdom og skade, ikke bare rutiner for håndtering av slike hendelser når de først oppstår. I forebyggende arbeid er det et viktig prinsipp at det som avdekkes gjennom risikovurderinger ligger til grunn for rutiner som skal ivareta sikkerheten.

Barnehagen må lage en plan som viser hvordan dere i løpet av 6 mnd kan gjennomføre detaljerte risikovurderinger for barnehagen. Arbeidet kan deles inn etter hovedtema, for eksempel lek innenfor gjerdet, bussturer, soving/hvile, kjøkken og matserving, turmål etc. Vi ber om at barnehagen oversender denne planen samt risikovurdering for minst ett hovedtema som tilbakemelding på avviket innen fristen 31.12.20.

3.2. Driver barnehagen systematisk internkontroll som forebygger ulykker og skader?

Avvik 2: Rutiner og regler som er lagt til grunn i barnehagens risikovurderinger, er ikke skriftliggjort i barnehagens IK-system.

Barnehagen må i forbindelse med gjennomføring av risikovurderinger sikre at rutiner som legges til grunn ved fastsetting av risiko også er dokumentert i internkontrollsystemet.

Avviket er hjemlet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. §§ 4 Ansvar. Internkontroll, 7 Generelle krav og 14 Sikkerhet og helsemessig beredskap.

Merknad 1: Barnehagen bør utarbeide et årshjul som viser det systematiske arbeidet fordelt utover året.

Observasjon

Barnehagen bruker HMS-systemet i PBL Mentor. Alle ansatte har tilgang til systemet blant annet via mobilapp, og barnehagen opplever at dette verktøyet er greit å bruke og er lett tilgjengelig for alle ansatte. Det finnes i tillegg perm med viktige rutiner på hver avdeling, og enkelte rutiner finnes som oppslag på avdelingene.

Barnehagen har rutiner for kontroller av utelekeplassen og kontroll av turplasser. Barnehagens sjekklister for kontroller ble ikke gjennomgått ved tilsynet. Rapport fra siste årlige kontroll av lekeplassen er lagt inn i arkivet, og det ble da påpekt 3 c-feil.

Styrer opplyste at de tidligere har utarbeidet detaljert årshjul, men at dette ikke er laget for inneværende år.

Barnehagen benytter PBL Mentors system for melding av avvik og dokumentasjon av håndtering av avvik.

Vurdering

Vår vurdering er at barnehagen har etablert et internkontrollsystem for å ivareta barnas helse, miljø og sikkerhet. Rutiner og sjekklister finnes i systemet, og det er dokumentert at ansatte melder avvik både på fysiske forhold og på brudd på rutiner. Vi har inntrykk av at barnehagen har en god kultur for avviksmelding.

I forberedelsen til tilsynsbesøket har vi gått igjennom risikovurderinger, og i risikovurderingen er det beskrevet en rekke rutiner. Vi har imidlertid hatt problem med å finne igjen disse rutinene i rutinebeskrivelsene i PBL Mentor. Vi er derfor usikre på om de rutinene som er lagt til grunn i risikovurderingene er skriftlige rutiner, eller om de beskriver gjeldende omforent praksis.

Vi mener at barnehagen, i forbindelse med detaljering av risikovurderinger, må sikre at viktige rutiner som skal ivareta barnas sikkerhet er skriftliggjort i barnehagens IK-system.

Barnehagen bør utarbeide et årshjul som fordeler oppgaver/ det systematiske arbeidet fordelt utover året. Gjennomgang og detaljering av risikovurderinger kan gjøres temavis, og arbeidet må også omfatte revidering og gjennomgang av viktige tilhørende rutiner.

3.3. Beredskap. Blir ulykkes- og faresituasjoner i barnehagen håndtert på en tilfredsstillende måte?

Observasjon

Barnehagen har en rekke tiltakskort for beredskap i PBL Mentor. I tillegg er enkelte beredskapsrutiner beskrevet i noen av risikovurderingene.

Barnehagen gjennomfører brannøvelser og førstehjelpskurs. I tillegg er de mest aktuelle tiltakskortene gjennomgått på personalmøter, og det er også gjennomført case-oppgaver med beredskapssituasjoner som tema. Barnehagen har ikke hatt reelle hendelser der beredskapskortene er tatt i bruk.

Vurdering

Barnehagen bør risikovurdere alvorlige hendelser med behov for beredskapsrutiner og ta utgangspunkt i maler fra PBL. Eksempler på slike hendelser er drukning, forgiftning, kriser i barnets familie, mobbing og alvorlig akutt sykdom. Noen av disse hendelsene er risikovurdert uten at det foreligger noe beredskapskort for dette.

Beredskapskort fra PBL bør evalueres og barnehagen bør sikre at disse er tilpasset egen drift. Det er bra at barnehagen gjennomfører diskusjoner om beredskapssituasjoner, og vi anbefaler at arbeidet også legges opp med litt mer praktiske øvelser som nevnt ved tilsynet (for eksempel evakuering inn i bygget).

Forskriftens § 14 krever at barnehagen skal planlegges og drives slik at skader og ulykker forebygges og skal sikre at uønskede hendelser får så begrensede konsekvenser som mulig. Dette utdypes også som formål i veilederen. Veilederen henviser til Utdanningsdirektoratets veiledning i beredskapsplanlegging. Veilederen ble sist endret i mars 2019 og heter "Hvordan forebygge og håndtere alvorlige hendelser i barnehage og skole". Miljøenheten benytter denne som veiledning ved skjønnsvurderinger av barnehagens beredskapsplanlegging.

Veilederen angir at for å ivareta sikkerheten til barna må barnehagene jobbe kontinuerlig med beredskap, og arbeidet inneholder flere aktiviteter; risikoanalyser, tiltak, beredskapsplan og øvelse.

Det anbefales at det gjennomføres øvelser på beredskapshendelser. Det kan være fullskalaøvelser eller diskusjonsøvelser av aktuelle caser. Øvelser er en effektiv måte for ansatte å bli gjort kjent med beredskapen for alvorlige hendelser. I tillegg er det en effektiv måte å vurdere om planene er tilstrekkelige og vil fungere i en krisesituasjon.

4. Regelverk

- Lov av 2011-06-24 nr.29 om folkehelsearbeid (folkehelseloven)
- Forskrift av 1. desember 1995 om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.. med veileder, "Miljø og helse i barnehagen", Helsedirektoratet april 2014.

Avvik defineres som mangel på oppfyllelse av krav gitt i eller i medhold av lov eller forskrift.

Merknad er forhold som ikke nødvendigvis er i strid med krav fastsatt i eller i medhold av lov eller forskrift, men der tilsynsmyndigheten mener det er mulighet for forbedringspotensial.

Rapporten omhandler eventuelle avvik og merknader som er avdekket under tilsynet. Det er ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens arbeid innenfor forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.

Varsel om pålegg

Vi opplyser om at miljøsjefen kan gi barnehagen pålegg om retting for å sikre at avvikene rettes. Denne tilsynsrapporten er et varsel om at pålegg kan bli gitt (jf Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker § 16 om forhåndsvarsling og Lov om folkehelsearbeid § 14 om retting). Varslet er gitt med hjemmel i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.

Med hilsen
Trondheim kommune

Anne Sissel Ness
kst. miljøsjef

Bente Løvlie Høier
sjefingeniør

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

Kopimottaker: Postmottak Fagenhet for oppvekst og utdanning, Fagenhet for oppvekst og utdanning